

REMENÇADA JOVE

GUIONS DE TEATRE per a Secundària

(INFORMACIÓ CONVENIENT)

Què va ser LA REVOLTA REMENÇA?

Al segle XV, els pagesos de remença catalans es van revoltar contra el feudalisme, molt especialment contra els "sis mals usos", les lleis feudals més opressives.

La revolta va generar dues guerres de la pagesia contra la noblesa terratinent, de 1462 a 1472, i de 1484 a 1485 i, finalment, va aconseguir l'objectiu d'abolir els mals usos.

QUI ERA BARTOMEU SALA?

Va ser un dels principals dirigents de la revolta remença, juntament amb el seu oncle Pere-Joan Sala i amb Francesc Verntallat. Nat a Montornès del Vallès, Bartomeu va dirigir les tropes rebels en l'anomenada batalla de Montornès el 4 de gener de 1485, en la que els pagesos de remença van infligir una tremenda derrota a l'exèrcit de la Diputació del General comandat per veguer Pere-Anton de Rocacrespa.

Aquesta victòria dels pagesos va significar el punt d'inflexió de la guerra. El rei Ferran II, que preparava la conquesta de Granada, no volia tenir una guerra oberta a l'altre extrem dels seus regnes, i va forçar un acord entre els síndics dels remences i els representants de la noblesa, amb la signatura de la Sentència Arbitral de Guadalupe que abolia el règim feudal a Catalunya. Com a garant, la va signar també el rei Ferran II, malgrat que ell mantenia la duresa del feudalisme als seus regnes de Castella i Aragó.

La victòria remença ha estat considerada per alguns historiadors com la primera revolució triomfant d'Europa, i va fer de Catalunya un país pioner en l'abolició del feudalisme.

No es pot entendre el progrés comercial i industrial català dels segles posteriors sense aquest alliberament primerenc de la pagesia catalana.

Què és LA REMENÇADA?

Al poble de Montornès del Vallès, lloc on es va produir la decisiva victòria dels rebels remences, es commemora cada any la gesta amb la representació de LA REMENÇADA, un musical de gran format que els veïns interpreten a les places locals, en escenaris a l'aire lliure.

La Remençada disposa també d'una trentena de guions de teatre escolar, tant per a les escoles de Primària com per als instituts de Secundària, que ara posa a disposició de les famílies corona-recluses.

Endavant doncs, *teiatreros*, i, com diuen els actors per desitjar-se sort: *Molta merda!*

ELS AGUTZILS

de Xavier Bertran

(Estem a finals del segle XV, en el context de la revolta dels remences catalans contra el feudalisme)

(Escenari: estem a la plaça de Montornès del Vallès, un petit poble remença)

(En escena hi ha un grup de nois de 12/16 anys que juguen a llançar la teula --fan rondes de llançar trossos de teula cap a una línia dibuixada al terra. Guanya la ronda qui llança la teula més a prop de la línia, sense tocar-la ni ultrapassar-la--)

(Remei tira la teula, i Xec comenta)

XEC: Toca la línia, Remei. Mala tirada.

REMEI: Tira tu, vejам què fas...

(Xec tira la seva teula i fa mala cara)

GUERAU: Ui, que lluny t'ha quedat. Et guanyaré fàcil.

XEC: Que es vegi...

(mentre Guerau llança la seva teula, entra corrent Jacob i s'acosta als nois. Tots l'atenen excepte Guerau, que es manté apartat, reticent, amb el cap cot)

JACOB: Heu vist els agutzils? Han aturat l'avi Saiol davant de l'església i no han parat de fer-li preguntes. Però l'avi no sabia res.

REMEI: També han passat per casa. Vinga demanar si havíem vist un rebel fugitiu, un que va ferit. Al pare li han preguntat si sabia d'algun lloc on es pogués amagar, si hi ha alguna cova pels voltants del poble... I el pare dient a tot que no, que no, que no...

XEC: Tot això és pel combat de La Roca. Els remences rebels d'en Bartomeu Sala van parar una emboscada als guàrdies, però no els va sortir bé. Els guàrdies estaven alertats i van matar tres remences. N'hi ha un de ferit que ha fugit i els agutzils li van al darrere.

REMEI: Pobre pagès! Ferit i perseguit com una guineu! No voldria estar al seu lloc. *(se senya)*

JACOB: *(amb prepotència legalista)* Els que van contra la Llei acaben malament. A aquest rebel l'acabaran atrapant els agutzils. I si algú l'amaga, el tancaran a la presó amb ell. O el penjaran d'una forca amb ell.

REMEI: No et fa pena, el pobre home ferit?

JACOB: Els rebels són heretges excomunicats. Els guia el Dimoni. No heu sentit mossèn Benedicte, quan ho explica a missa?

GUERAU: *(es decideix a intervenir, enfadat)* Tu sí que ets un dimoni, Jacob! Sempre parles contra els remences. Com es nota que ton pare és l'administrador de l'amo.

JACOB: Ningú no es pot saltar la Llei!

GUERAU: L'amo té les seves lleis, i els remences en tenim unes altres, diferents. Vet-ho aquí!

JACOB: Us les podeu confitar, les lleis dels remences. No serveixen per a res.

(Jacob marxa irritat entre l'hostilitat dels altres)

GUERAU: No el suportó, aquest Jacob. Quins fums es gasta perquè són pare no és pagès!...

REMEI: El seu avi sí que ho era. Remença com nosaltres.

XEC: S'ha tornat un traïdor als remences. *(l'imita)* No l'heu sentit? *(estrafà la veu)* "Ningú

no es pot saltar la Llei"... El mataria...

GUERAU: Us vaig a explicar una cosa secreta, nois. He jurat no dir-ho a ningú, però tinc molta por i no sé què fer. Tenim el rebel ferit amagat al mas. Si el descobreixen ens tancaran a la presó; al pare, a la mare, a mi i a tota la família.

XEC. Si el teniu ben amagat, no passarà res. Vindran els agutzils, us faran quatre preguntes i marxaran sense descobrir el rebel.

GUERAU: No és tan fàcil. Com que ma mare és la germana d'en Bartomeu Sala, els guàrdies no quedaran contents amb quatre preguntes. Segur que escorcollaran el mas sencer de dalt a baix.

REMEI. Ta mare és tan rebel com en Bartomeu, ja ho sé. I ton pare, què diu?

GUERAU. Mon pare diu que tant fa que el fugitiu sigui rebel o no. És un pobre home ferit que necessita ajuda.

XEC. L'amagatall és bo?

GUERAU: Això sí. L'amagatall és molt bo, és el secret de la meva família. Està dins del pou. A dos metres per sota de la boca, hi ha un forat a la paret per a amagar els diners si venien bandolers. I allí dintre s'ha amagat l'home. Des de fora del pou no es veu. Havia jurat no dir-ho a ningú. No teniu cap amagatall així, a casa vostra?

REMEI: Sí que en tenim, però he jurat no dir-ho a ningú. És un clot a terra que està sota el paller.

XEC: Al meu mas és com al teu, Guerau, tenim un forat a la paret del pou. Són moltes les masies que han fet un amagatall al pou.

GUERAU. Aleshores, segur que els agutzils ho coneixen. Estem perduts.

XEC: Tinc una idea! Ajudeu-me a buscar branques de pins... *(es posa a recollir-ne del terra)* Vinga, ajudeu-me, recolliu branques...

(Guerau i Remei l'imiten, indecisos)

REMEI. Què vols fer?

XEC. Construïrem una cabana aquí enmig del bosc i hi portarem el ferit. L'amagarem aquí.

GUERAU: *(deixa de recollir)* Fa massa fred perquè s'estigui en una cabana al bosc. Està ferit i malalt, moriria gelat.

XEC. I a casa teva, Remei? Els agutzils no aniran a regirar-la, sabent que la teva àvia va ser la dida de l'amo del castell.

REMEI. A casa és impossible. La meva àvia el delataria. No veieu que estima molt l'amo? Com que el va criar...

XEC: Escolta... Oi que no hi veu gaire bé, la teva àvia?

REMEI: Ni hi veu bé, ni hi sent bé, la pobreta. Ja té 82 anys, és la dona més vella del poble.

XEC: I oi que tens un cosí a Mollet que es va fer soldat?

REMEI. Sí, va marxar amb el rei Ferran a conquerir Granada. Fa tres anys que se'n va anar, no l'hem vist des de llavors.

XEC: Doncs ja sé què farem... Enganyarem la teva àvia. Li direm que el ferit és el teu cosí que ha vingut a curar-se d'una ferida de la guerra de Granada.

REMEI: No s'ho creurà, l'àvia.

XEC. S'ho creurà si vestim el ferit de soldat. Espereu...

(Xec marxa corrent)

GUERAU: Saps que em va dir, ahir, en Jacob? Que els amos aviat derrotarien en Bartomeu Sala i el matarien.

REMEI: T'ho va dir per fer-te rabiar. Com què sap que ets nebot d'en Bartomeu... En Jacob és una serpeta que només busca fer mal.

GUERAU: Doncs jo li vaig respondre que en Bartomeu cremaria el castell amb son pare dins.

REMEI: Llàstima que no sigui veritat.

(Xec torna corrent amb un vestit de soldat)

XEC: Què us sembla?

REMEI: Òndia, un uniforme sencer, amb la cota de malla i tot... i el casc...

GUERAU. On l'has aconseguit?

XEC. El vaig trobar a la muntanya...

GUERAU. Apa, vinga... Els soldats no perden els vestits per la muntanya!

XEC. És que he jurat no dir-ho a ningú...

GUERAU. Ja t'entenc... Potser el teu pare va ajudar els rebels en algun combat i va agafar el vestit d'un soldat mort?

(Xec assenteix amb el cap)

GUERAU: Potser al combat que hi va haver a Montcada el mes passat?

(Xec torna a assentir amb el cap. Tot regiren el vestit)

GUERAU: Doncs és un vestit complet. Amb això enganyarem l'àvia de la Remei.

REMEI: *(entusiasmada)* Sí, fem-ho!

GUERAU: Vaig a buscar el fugitiu. Espereu-me.

(marxa corrent)

(entra Jacob)

JACOB: On anava, en Guerau, corrent? I què teniu aquí? Oh, un uniforme de soldat amb el casc i la malla! Que maco! Me'l puc posar?

(Xec assenteix a disgust, i Jacob es posa el vestit)

JACOB: Oi que em queda bé? Què us sembla? Amb això ja puc anar a la guerra!

XEC: Et va gran. Treu-te'l, que fas pena.

JACOB: D'on l'heu aconseguit?

XEC: L'he trobat a la muntanya. És meu! Treu-te'l ara mateix!

JACOB: Ui, ui, ui... Aquí hi ha una cosa rara... Vosaltres m'esteu amagant algun secret...

XEC: I per què ens hem de refiar de tu? Nosaltres som remences i tu vas sempre a favor

dels amos, com ton pare!

(torna Guerau amb el rebel ferit i es queda glaçat quan veu en Jacob mig vestit amb l'uniforme. Mirades neguitoses de tots a tots. Jacob es comença a treure el vestit de soldat)

GUERAU: Què hi fa, aquest, aquí?

JACOB: Esteu molt equivocats amb mon pare i amb mi. Nosaltres anem a favor dels remences rebels.

XEC: *(esclata a riure)* Quina mentida! Sou traïdors que voldríeu veure morts a tots els rebels!

REMEI: Ton pare odia en Bartomeu Sala des que es van barallar a garrotades fa tres anys. Tothom ho sap a Montornès!

JACOB: Us explicaré un secret. Aquella baralla va ser fingida. Mon pare, encara que sigui l'administrador de l'Amo, ajuda en Bartomeu Sala. Es veuen d'amagat i li passa diners i informacions importants. Mon pare ha de fingir que està en contra dels remences, i jo he de fer la mateixa comèdia. Ja veieu. Havia jurat no dir-ho a ningú.

(mentre parlen, el ferit es va vestint de soldat)

GUERAU: Doncs si estàs a favor dels rebels, ajuda'ns a amagar aquest rebel ferit. El farem passar per un soldat de la guerra de Granada i el durem a ca la Remei.

JACOB: Un acompanyo. Si no poguéssim deixar-lo allí, el podem portar a casa meva. Els agutzils no escorcollaran mai la casa de l'administrador de l'amo del castell.

XEC: Saps que ton pare correria un gran perill, si trobessin el ferit a casa vostra?

JACOB: Ui, si us expliqués els perills que corre el meu pare per ajudar els rebels! Però he jurat no dir-ho a ningú ...

(marxen tots en grup, en bona germanor)

FINAL